

DECIZIE

03 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Dar-Raiu” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău cu privire la repunerea în termenul de apel și s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 19 septembrie 2019, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Dar-Raiu” solicitând încasarea sumei de 12784 de lei, ce constituie plata pentru folosirea terenului, suma de 9205,20 de lei cu titlu de penalitate și suma de 7,95 de lei cu titlu de cheltuieli poștale.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău și s-a încasat de la SRL „Dar-Raiu” în beneficiul Consiliului municipal Chișinău datoria formată în baza contractului de arendă funciară nr.3204/2002 din 06 august 2002 pentru perioada 06 februarie 2019-06 august 2019 în mărime de 12784 de lei, penalitatea în mărime de 4602,24 de lei, iar în total suma de 17386,24 de lei și cheltuielile poștale în sumă de 7,95 de lei; în rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată; s-a încasat de la SRL „Dar-Raiu” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 521, 58 de lei.

La 10 ianuarie 2020, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au depus cerere de apel nemotivată, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea cererii de apel și casarea integrală ca fiind neîntemeiată a hotărârii primei instanțe, admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

La 13 februarie 2020, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au înregistrat cerere de apel motivată.

Prin încheierea din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea reprezentantului Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău cu privire la repunerea în termen a cererii de apel; s-a restituit cererea de apel depusă de reprezentantul Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că apelul a fost declarat în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 20 martie 2020, prin intermediul poștei electronice (f.d.50), Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, reprezentate de Ion Ursu, au declarat recurs împotriva încheierii din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că prin respingerea cererii de repunere în termen, s-a îngădit dreptul la un proces echitabil, fiind încălcat acest drept fundamental. Examinarea cauzei în prima instanță s-a realizat în procedura cererilor cu valoare redusă, în lipsa părților și nu puteau să cunoască când urma a fi pronunțată hotărârea. De hotărârea emisă la 29 noiembrie 2019, au luat cunoștința la 31 decembrie 2019, prin intermediul cancelariei Primăriei municipiului Chișinău. Astfel, încheierea este neîntemeiată și ilegală și urmează a fi casată, deoarece instanța a motivat eronat încheierea, fiind încălcate normele procedurale prevăzute de legislația națională, cât și internațională.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 25 februarie 2020, iar Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au declarat recurs la 20 martie 2020, prin intermediul poștei electronice (f.d.50).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii instanței de apel în adresa părților la 06 martie 2020, conform scrisorii de însoțire (f.d.46). Din textul recursului se distinge că partea recurentă a luat cunoștință de încheierea contestată la 12 martie 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că hotărârea din 29 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel la 10 ianuarie 2020 de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău (f.d.25).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul reiterează că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Dar-Raiu” cu privire la încasarea sumei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost pronunțat la 29 noiembrie 2019 (f.d.21).

Cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost depusă la 10 ianuarie 2020 de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, prin intermediul reprezentantului Ion Ursu (f.d.25). Totodată, au solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, motivând că au luat cunoștință de dispozitivul hotărârii instanței de fond la 31 decembrie 2019, prin intermediul cancelariei Primăriei municipiului Chișinău.

Prin încheierea din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea reprezentantului Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău cu privire la repunerea în termen a cererii de apel; s-a restituit cererea de apel depusă de reprezentantul Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

din motiv că apelul a fost declarat în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen (f.d.41-45).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul precizează că în justificarea cererii de repunere în termen pentru declararea apelului împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, apelanții/recurenți au invocat că de hotărârea primei instanțe au luat cunoștință la 31 decembrie 2019, prin intermediul cancelariei Primăriei municipiului Chișinău.

Colegiul iterează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii postulat inserat expres în art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

La acest capitol, Colegiul reține constatările instanței de apel precum că Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au fost înștiințați despre faptul că cererea de chemare în judecată depusă de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva SRL „Dar-Raiu” cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată, a fost acceptată spre examinare în procedura cererilor cu valoare redusă. Or, în adresa reclamanților a fost expediată încheierea din 03 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în acest sens (f.d.17), care a fost recepționată la 16 octombrie 2019, conform avizului de recepție (f.d.19).

Aici Colegiul notează că, în încheierea de acceptare spre examinare este punctat despre faptul că examinarea cauzei se va realiza peste 10 zile de la expirarea termenului acordat pentru depunerea referinței de către pârât, precum și a probelor suplimentare de către reclamanți, iar informația despre ședinței de judecată va fi plasată pe site-ul instanței (f.d.17).

În această ordine de idei, pornind de la faptul că reclamanții/recurenți au cunoscut despre existența litigiului, de altfel inițiat la cererea lor, precum și de faptul că urmează a fi examinat în procedura cererilor cu valoare redusă, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată ipoteza instanței de apel precum că termenul de declarare a apelului a început a curge la 30 noiembrie 2019 și a expirat la 29 decembrie 2019.

De asemenea, Colegiul reține ca fiind justificată alegația instanței de apel precum că reclamanții au luat cunoștință de dispozitivul hotărârii primei instanțe la 31 decembrie 2019, argument invocat de apelanți/recurenți, nu poate servi ca temei de repunere în termen, în situația în care reclamanții urmau a se interesa de soarta litigiului inițiat la cererea lor.

Conjunctura redată confirmă suplimentar că termenul de declarare a apelului a fost omis de către apelanți neîntemeiat, în condițiile în care apelanții/recurenți urmau a se conforma prevederilor legale și a depune cererea de apel în interiorul termenului de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului.

Odată ce legiuitorul a stabilit un termen strict de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii pentru exercitarea căii de atac-apelul, apelanții/recurenți nu au avut decât obligația de a se încadra în acest termen.

Chiar și în condițiile în care reclamanții/recurenți nu au fost prezenți prin intermediul reprezentantului, la pronunțarea dispozitivului hotărârii primei instanțe-

29 noiembrie 2019, pornind de la faptul că litigiul a fost judecat unipersonal, în procedura scrisă a cererilor cu valoare redusă, în conformitate cu art. 276³-276⁴ Cod de procedură civilă, în baza materialelor existente, reclamanții/recurenții au cunoscut despre existența litigiului inițiat la cererea lor.

Subsecvent, în împrejurările detaliate, nu poate fi reținut argumentul recurenților precum că nu cunoșteau data când urma a fi examinată și pronunțată hotărârii primai instanțe, or, informația referitor la ședința de judecată stabilită pentru examinarea cauzei a fost publicată pe portalul instanțelor.

Colegiul precizează că circumstanțele conturate anterior confirmă că apelanții/recurenții au avut posibilitatea de a se conforma prevederilor legale și a exercita calea de atac-apelul în interiorul termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe, or, la caz anumite excepții nu au fost stabilite/prevăzute.

Or, legiuitorul a stabilit expres termenul de declarare a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a relevat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Prin prisma prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

În corolar, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel precum că în situația de fapt constatată, circumstanțele invocate nu pot fi reținute în motivarea repunerii în termen a apelului declarat.

Aserțiunile recurenților precum că instanța de apel a admis încălcarea normelor de drept procedural prevăzute atât de legislația națională, cât și internațională, nu profilează prin ce s-ar exprima pretensele încălcări.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Respectiv, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel privind lipsa temeiurilor de repunere în termen pentru declararea apelului. Astfel, este întemeiată dispoziția instanței de apel privind restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, ca fiind depusă în afara termenului legal. Or, instanța de apel a refuzat repunerea în termen.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale,

art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că apelanții/recurenți și-au neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în termenul instituit de legiuitor.

Dealtfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău.

Se menține încheierea din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Dar-Raiu” cu privire la încasarea datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat